

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

PREDMET JAĆIMOVIĆ PROTIV HRVATSKE

(Zahtjev br. 22688/09)

PRESUDA

STRASBOURG

31. listopada 2013. godine.

Ova će presuda postati konačna pod okolnostima utvrđenim u članku 44., stavku 2. Konvencije. Može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Jaćimović protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući u vijeću u sastavu:

Isabelle Berro-Lefèvre, predsjednica,

Mirjana Lazarova Trajkovska,

Julia Laffranque,

Linos-Alexandre Sicilianos,

Erik Møse,

Ksenija Turković,

Dmitry Dedov, suci,

i Søren Nielsen, *tajnik Odjela*,

nakon vijećanja zatvorenog za javnost 8. listopada 2013. godine,

donosi sljedeću presudu koja je usvojena ovog datuma:

POSTUPAK

1. Postupak u ovome predmetu pokrenut je na temelju zahtjeva (br. 22688/09) protiv Republike Hrvatske koji je državljanin Bosne i Hercegovine, g. Đoko Jaćimović („podnositelj zahtjeva“) podnio Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija“) dana 2. ožujka 2009. godine.

2. Podnositelja je zastupala gđa M. Trninić, odvjetnica iz Slavenskog Broda. Hrvatsku vladu („Vlada“) zastupala je njezina zastupnica gđa Š. Stažnik.

3. Podnositelj zahtjeva posebno navodi da su odluke domaćih tijela kojima se ukida njegovo pravo na isplatu naknade za nezaposlene povrijedile njegovo pravo na pravično suđenje i mirno uživanje vlasništva iz članka 6., stavka 1. Konvencije i članka 1. Protokola br. 1.

4. Dana 6. srpnja 2011. g. o zahtjevu je obaviještena Vlada. Odlučeno je da će se istovremeno odlučiti o dopuštenosti i osnovanosti zahtjeva (članak 29., stavak 1.). Dana 11. srpnja 2011. g. Vlada Bosne i Hercegovine obaviještena je o svom pravu da se umiješa u postupak u skladu s člankom 36., stavkom 1. Konvencije i Pravilom 44. stavkom 1. (b). Odlučili su ne iskoristiti ovo pravo.

ČINJENICE**I. OKOLNOSTI PREDMETA**

5. Podnositelj je rođen 1953. godine i živi u Bosanskom Brodu, Bosna i Hercegovina.

6. Dana 12. prosinca 1983. g. *Samoupravna interesna zajednica mirovinskog i invalidskog osiguranja radnika Hrvatske, Područna služba u Slavonskom Brodu*, u daljnjem tekstu „SIZ mirovinskog osiguranja“ priznala je smanjenu radnu sposobnost podnositelja zahtjeva i naložila njegovom poslodavcu, trgovačkom društvu M., da mu pronađe radno mjesto koje bi odgovaralo njegovom zdravstvenom stanju.

7. Dana 22. lipnja 1987. godine SIZ mirovinskog osiguranja donio je odluku kojom se podnositelju zahtjeva odobrava pravo na rad u skraćenom radnom vremenu zbog njegove smanjene radne sposobnosti, kao i pravo na isplatu posebnih naknada zbog tog razloga.

8. Nakon pokretanja stečajnog postupka protiv trgovačkog društva M. dana 13. prosinca 1990. godine, SIZ mirovinskog osiguranja donio je novu odluku, kojom se podnositelju zahtjeva priznaje pravo na naknadu za nezaposlene od 1. prosinca 1990. godine. Kako bi zadržao svoje pravo na naknadu, podnositelj zahtjeva bio je dužan u redovitim vremenskim razmacima (mjesečno) javljati se SIZ-u mirovinskog osiguranja.

9. Dana 25. lipnja 1991. godine Hrvatski sabor proglasio je neovisnost Republike Hrvatske od Jugoslavije.

10. Prema evidenciji podnositelja zahtjeva koja se vodila u republičkoj zajednici radnika, podnositelj zahtjeva javljao se redovito, svaki mjesec, SIZ-u mirovinskog osiguranja sve do 24. ožujka 1992. godine kada se javio putem pisma. Nakon toga je zbog nepoštivanja obaveze javljanja, podnositelju zahtjeva ukinuta isplata naknade za nezaposlene.

11. Dana 9. lipnja 2000. godine podnositelj zahtjeva je Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje, Područnoj službi u Slavonskom Brodu podnio zahtjev za isplatu naknada za nezaposlene. Naveo je da zbog eskalacije ratnog stanja u Hrvatskoj, nakon što je ona proglasila svoju neovisnost, nakon veljače 1992. godine više nije bio u mogućnosti dolaziti u Hrvatsku.

12. Dana 5. rujna 2000. godine Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Područna služba u Slavonskom Brodu donijela je odluku kojom se ukida pravo podnositelja zahtjeva na naknadu za nezaposlene i obustavila je isplate s učinkom od 31. ožujka 1992. godine. Mjerodavni dio te odluke glasi kako slijedi:

„Osiguranik [podnositelj zahtjeva] posljednji je put kontaktirao s područnim uredom dana 24. ožujka 1992. g. Njegovo pravo na naknadu za nezaposlene stoga se ukida, a isplata naknade za nezaposlene je obustavljena s danom 31. ožujka 1992. g., u skladu s člankom 128. Zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju.“

13. Podnositelj zahtjeva je dana 20. rujna 2000. g. izjavio žalbu Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje, Središnjoj službi protiv prethodne odluke, navodeći da nakon ožujka 1992. godine nije bio u mogućnosti doći u Hrvatsku zbog eskalacije rata na njezinom prostoru. Smatrao je da nije trebao izgubiti svoje pravo na naknade za nezaposlene zbog okolnosti koje su bile izvan njegovog nadzora.

14. Dana 11. travnja 2001. godine Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Središnja služba je odbila žalbu podnositelja zahtjeva. Mjerodavni dio drugostupanjske odluke glasi kako slijedi:

„Žalitelj ... izjavljuje da je prije i tijekom [Domovinskog] rata živio u Bosanskom Brodu i da se nakon ožujka 1992. godine više nije mogao javljati područnoj službi u Slavanskom Brodu zbog rata. On tvrdi da je njegovo pravo na naknade ukinuto zbog okolnosti koje su bile izvan njegova nadzora, u smislu odredbe članka 128. Zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju.

Žalba je neosnovana.

Nakon razmatranja cjelokupnog spisa predmeta, utvrđeno je da je žalitelj primao naknadu za nezaposlene od 1. prosinca 1990. godine na temelju prvostupanjske odluke od 13. prosinca 1990. godine.

Uzimajući u obzir da je žalitelj posljednji put kontaktirao s područnom službom dana 24. ožujka 1992. godine, isplata naknade za nezaposlene zbog toga je pravilno ukinuta osporenom odlukom s učinkom od dana 31. ožujka 1992. godine, u skladu s člankom 128. Zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju.“

Zbog prethodno navedenih razloga žalba se mora odbiti kao neosnovana.“

15. Dana 28. svibnja 2001. godine podnositelj zahtjeva podnio je tužbu Upravnom sudu Republike Hrvatske, pobijajući odluku Središnje službe Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Podnositelj zahtjeva je ponovio da zbog rata i prekida odnosa između Hrvatske i Republike Srpske, entiteta u Bosni i Hercegovini u kojem je živio, nije bio u mogućnosti doći u Hrvatsku sve do kraja 2000. godine. Također je prigovorio da nije mogao učinkovito sudjelovati u upravnim postupcima i da upravna odluka nije bila zadovoljavajuće obrazložena.

16. Upravni sud je dana 23. studenoga 2005. godine odbio tužbu podnositelja zahtjeva. Mjerodavni dio presude Upravnoga suda glasi kako slijedi:

„Članak 128., stavak 1., točka 3. Zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju propisiva je da osiguranik [osoba] koji je stekao ... pravo na zaposlenje, s odgovarajućim novčanim naknadama, gubi to pravo ako se njim ne koristi u određenom roku, a nije u tom spriječen razlozima koji su izvan njegove volje, a to se primjenjuje ako bez opravdanog razloga prekine radni odnos na poslu koji mu je osiguran, odnosno na koji je raspoređen.

Iz spisa predmeta, posebice iz odluke republičke zajednice radnika od 22. rujna 1987. g., proizlazi da je tužitelju zbog bolesti priznato pravo na rad u skraćenom vremenu od 22. lipnja 1987. godine ... Odlukom tijela od 13. prosinca 1990. godine tužitelju je priznato pravo na naknadu za nezaposlene (jer je u tijeku bio stečajni postupak protiv trgovačkog društva).

Iz obrazloženja prvostupanjske [odluke] i osporene [drugostupanjske] odluke proizlazi da je tužitelj izgubio pravo [na rad u skraćenom vremenu] i [kao posljedica toga] pravo na naknadu za nezaposlene, čija je isplata obustavljena od 31. ožujka 1992. godine na temelju članka 128. prethodno citiranog Zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju.

Nakon razmatranja mjerodavnih činjenica ovog predmeta, ovaj sud nalazi da se osporena odluka ne može smatrati nepravilnom ili nezakonitom. Posebice, iz izjave koju je tužitelj dao Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje, Područnoj službi u Slavonskom Brodu dana 9. travnja 2000. godine i koja je sadržana u zapisniku s rasprave, proizlazi da on [s tom Službom] nije ponovno kontaktirao sve do lipnja 2000. godine. Posljednji upis u radnu knjižicu ukazuje da je bio zaposlen do 30. studenoga 1990. godine. Sud stoga nalazi da se članak 128., stavak 1., točka 3. Zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju ... primjenjuje u konkretnom predmetu.“

17. Podnositelj zahtjeva je dana 18. ožujka 2006. godine podnio ustavnu tužbu Ustavnom sudu Republike Hrvatske protiv presude Upravnog suda, iznoseći, između ostalog, prigovor da nije bio u mogućnosti doći u Hrvatsku sve do kraja 2000. godine zbog eskalacije rata i prekida odnosa između dijela Bosne i Hercegovine u kojem je živio (entitet Republika Srpska) i Hrvatske, da nije bio u mogućnosti učinkovito sudjelovati u postupcima pred nižim tijelima upravnog postupka i da odluke upravnih tijela nisu bile zadovoljavajuće obrazložene.

18. Dana 3. srpnja 2008. godine Ustavni sud Republike Hrvatske odbio je ustavnu tužbu podnositelja zahtjeva i potvrdio obrazloženje Upravnog suda. Ova odluka dostavljena je punomoćniku podnositelja zahtjeva dana 2. rujna 2008. godine.

II. MJERODAVNO DOMAĆE PRAVO I PRAKSA

A. Mjerodavno domaće pravo

1. *Ustav Republike Hrvatske*

19. Mjerodavne odredbe Ustava Republike Hrvatske, „Narodne novine“, br. 56/1990, 135/1997, 8/1998, 113/2000, 124/2000, 28/2001, 41/2001, 55/2001, 76/2010, 85/2010) glase:

Članak 29.

„Svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično i u razumnom roku odluči o njegovim pravima i obvezama, ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela.“

Članak 48.

„Jamči se pravo vlasništva.“

2. *Ustavni Zakon o ustavnom sudu*

20. Mjerodavni dio članka 62. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske „Narodne novine“ br. 49/2002 glasi:

Članak 62.

„1. Svatko može podnijeti Ustavnom sudu ustavnu tužbu ako smatra da mu je pojedinačnim aktom tijela državne vlasti, tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ili pravne osobe s javnim ovlastima, kojim je odlučeno o njegovim pravima i obvezama ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela, povrijeđeno ljudsko pravo ili temeljna sloboda zajamčena Ustavom, odnosno Ustavom zajamčeno pravo na lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu (u daljnjem tekstu „ustavno pravo“) ...

2. Ako je zbog povrede ustavnih prava dopušten drugi pravni put, ustavna tužba može se podnijeti tek nakon što je taj pravni put iscrpljen.“

3. Mirovinsko zakonodavstvo

21. Članak 128. Zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju, „Narodne novine“ br. 28/1983, 48/1983, 5/1986, 42/1987, 34/1989, 40/1989, 57/1989, 40/1990, 9/1991, 11/1991, 26/1993, 96/1993, 44/1994 i 56/1996), koji se primjenjuje na ovaj predmet, glasi:

„Osiguranik [osoba] koji je stekao ... pravo na zaposlenje, s odgovarajućim novčanim naknadama, gubi to pravo ako se njim ne koristi u određenom roku, a nije u tom spriječen razlozima koji su izvan njegove volje, i to:

... 3. ako bez opravdanog razloga prekine radni odnos na poslu koji mu je osiguran, odnosno na koji je raspoređen.“

22. Mjerodavna odredba Statuta Samoupravne interesne zajednice mirovinskog i invalidskog osiguranja radnika Hrvatske, „Narodne novine“ br. 31/1983, 53/1985, 23/1986, 52/1986, 32/1989, 48/1989, 57/1989, 58/1990, 21/1992, 116/1993, 23/1995 glasi:

Članak 39.

... (3) Osiguranik [osoba] koji se prijavi nadležnom tijelu u određenom vremenskom roku ostvarit će pravo na isplatu naknade za nezaposlene za one mjesece kada se javljao [nadležnome tijelu] vezano uz zaposlenje, kao i za one mjesece kada se nije mogao prijaviti zbog razloga koji su izvan njegove volje.“

4. Zakon o upravnim sporovima

23. Mjerodavna odredba Zakona o upravnim sporovima, „Narodne novine“ br. 53/1991, 9/1992 i 77/1992) propisuje:

Članak 60.

„Ako ovaj zakon ne sadrži odredbe o postupku u upravnim sporovima, na odgovarajući će se način primjenjivati odredbe Zakona o parničnom postupku.“

24. Mjerodavna odredba Zakona o upravnim sporovima, „Narodne novine“ br. 20/2010 i 143/12 propisuje:

Članak 76.

„(1) Spor okončan presudom obnovit će se na prijedlog stranke:

1. ako je konačnom presudom Europskog suda za ljudska prava odlučeno o povredi temeljnog ljudskog prava ili slobode na drugačiji način od presude [Upravnog suda], ...“

5. *Zakon o parničnom postupku*

25. Mjerodavni dio Zakona o parničnom postupku, „Narodne novine“, br. 53/1991, 91/1992, 58/1993, 112/1999, 88/2001, 117/2003, 88/2005, 2/2007, 84/2008, 123/2008, 57/2011, 148/2011 i 25/2013) propisuje:

Članak 428.a

„(1) Kad Europski sud za ljudska prava utvrdi povredu kojeg ljudskog prava ili temeljne slobode zajamčene Konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i dodatnih Protokola uz tu Konvenciju koje je Republika Hrvatska ratificirala, stranka može, u roku od trideset dana od konačnosti presude Europskog suda za ljudska prava, podnijeti zahtjev sudu u Republici Hrvatskoj koji je sudio u prvom stupnju u postupku u kojemu je donesena odluka kojom je povrijeđeno ljudsko pravo ili temeljna sloboda, za izmjenu odluke kojom je to pravo ili temeljna sloboda povrijeđeno.

(2) Postupak iz stavka 1. ovoga članka provodi se uz odgovarajuću primjenu odredaba o ponavljanju postupka.

(3) U ponovljenom postupku sudovi su dužni poštivati pravna stajališta izražena u konačnoj presudi Europskog suda za ljudska prava kojom je utvrđena povreda temeljnog ljudskog prava ili slobode.“

B. Mjerodavna informacija o komunikaciji između Hrvatske i Bosne i Hercegovine

26. Prema izvješću Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija Republike Hrvatske, br. 004-01/10-01/03, 521-III-02-02-11/02 od 10. studenoga 2011. godine, u razdoblju koje je mjerodavno za ovaj predmet, između ožujka 1992. g. i lipnja 2000. g., komunikacija između Hrvatske i Bosne i Hercegovine funkcionirala je na sljedeći način:

U početku su državljani Bosne i Hercegovine mogli dolaziti u Hrvatsku na temelju potvrde koju su izdavala hrvatska diplomatska i konzularna predstavništva u Bosni i Hercegovini;

Temeljem Uredbe Vlade Republike Hrvatske od 23. listopada 1992. godine, izbjeglice s teritorija Bosne i Hercegovine mogle su ulaziti ili prolaziti kroz Hrvatsku na temelju potvrde koju je izdavao Ured za prognanike i izbjeglice Vlade Republike Hrvatske;

Od lipnja 1993. godine imatelji ranijih jugoslavenskih putovnica koje je izdala Bosna i Hercegovina (važećih do 31. prosinca 1993. godine), koji su radili u trećim zemljama, mogli su ulaziti ili prolaziti kroz Hrvatsku; izbjeglice su također mogle ulaziti ili prolaziti kroz Hrvatsku na temelju potvrde Ureda za prognanike i izbjeglice.

Od 20. travnja 1994. godine državljani Bosne i Hercegovine mogli su ulaziti ili prolaziti kroz Hrvatsku zbog poslovnih razloga u Hrvatskoj ili trećim zemljama na temelju potvrde koju su izdavala hrvatska diplomatska i konzularna predstavništva u Bosni i Hercegovini; izbjeglice su mogle ulaziti ili prolaziti kroz Hrvatsku uz jednake uvjete kao i ranije;

Od 8. travnja 1995. g., na temelju Ugovora o ukidanju viza između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, te Protokola o uvjetima ulaska odnosno tranzita državljana Republike Bosne i Hercegovine kroz Hrvatsku, koji su oba potpisani dana 24. ožujka 1995. g., imatelji važećih putovnica Republike Bosne i Hercegovine mogu ulaziti ili prolaziti kroz Hrvatsku zbog bilo kojeg razloga na temelju potvrde koju su izdavala hrvatska diplomatska i konzularna predstavništva u Bosni i Hercegovini. Uvjeti jednaki prethodnima zadržani su za izbjeglice i osobe koje putuju u Hrvatsku ili treće zemlje zbog poslovnih razloga;

Od 4. ožujka 1996. godine, na temelju Protokola o privremenoj primjeni Ugovora o ukidanju viza od 24. ožujka 1995. g., državljani Federacije Bosne i Hercegovine mogli su ulaziti ili prolaziti kroz Hrvatsku bez potrebe izdavanja viza. Državljanima ostalih dijelova (entiteta) Bosne i Hercegovine nisu mogli ulaziti, niti prolaziti kroz Hrvatsku.

Od 1. lipnja 1998. godine, na temelju Uredbe Vlade Republike Hrvatske od 28. svibnja 1998. g., svi državljani Bosne i Hercegovine koji su imali važeće putne dokumente prema mjerodavnom domaćem pravu Bosne i Hercegovine, mogli su ulaziti ili prolaziti kroz Hrvatsku bez potrebe izdavanja viza.

27. Prema izvješću Ministarstva mora, prometa i infrastrukture br. 004-01/11-01/5, 530-01-11-2 od 9. studenoga 2011. g., telefonske veze između Hrvatske i dijelova Bosne i Hercegovine koji su se nalazili unutar entiteta Republika Srpska funkcionirale su na sljedeći način:

U razdoblju od 24. ožujka 1992. i 26. prosinca 1995. nisu postojale automatske telefonske veze, što znači da se komunikacija mogla ostvariti samo prijenosom poziva preko trećih zemalja, i to Slovenije, Mađarske, Italije, Austrije ili Njemačke.

Od 26. prosinca 1995. godine automatska telefonska komunikacija bila je moguća pozivom na broj 381 (u Srbiji);

Puna izravna telefonska komunikacija uspostavljena je u svibnju 1999. godine.

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 6., STAVKA 1. KONVENCIJE

28. Podnositelj zahtjeva je prigovorio da odluke domaćih tijela kojima se ukida njegovo pravo na isplatu naknade za nezaposlene nisu bile zadovoljavajuće obrazložene, kako je to propisano člankom 6., stavkom 1. Konvencije, koji, u mjeri u kojoj je to mjerodavno, glasi:

„Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi...svatko ima pravo da sud pravično... ispita njegov slučaj....“

A. Dopuštenost

1. Poštivanje pravila o šest mjeseci

(a) Tvrdnje stranaka

29. Vlada je istaknula da je postojalo odstupanje između datuma naznačenog na obrascu zahtjeva, koji je navodno bio 2. lipnja 2009. godine, i datuma naznačenog na štambilju Tajništva, 6. ožujka 2009. godine, kada je obrazac zahtjeva zaprimljen u Sudu. Vlada je stoga smatrala da je datum podnošenja zahtjeva Sudu bio kasniji datum. Budući da je odluka Ustavnog suda dostavljena punomoćniku podnositelja zahtjeva dana 2. rujna 2008. godine, proizlazilo je da je podnositelj Sudu podnio zahtjev izvan vremenskog ograničenja od šest mjeseci.

30. Podnositelj zahtjeva se u vezi toga nije očitovao.

(b) Ocjena Suda

31. Sud ponavlja da može razmatrati zahtjev samo ako je podnijet Sudu unutar vremenskog ograničenja od šest mjeseci. Svrha pravila o šest mjeseci je promicati pravnu sigurnost, osigurati da predmeti u kojima se otvaraju pitanja o Konvenciji budu ispitani u razumnom roku, te zaštititi vlasti i druge osobe kojih se to tiče od dugotrajne neizvjesnosti. Konačno, to bi pravilo trebalo osigurati da se činjenično stanje predmeta utvrdi što je brže to moguće, prije nego što se izgubi mogućnost da se to učini i postane gotovo nemoguće pravično ispitati sporno pitanje (vidi predmet *Kelly protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 10626/83, odluka Komisije od 7. svibnja 1985. godine, Decisions and Reports (DR) 42., str.205., te predmet *Baybora i drugi protiv Cipra* (odluka), br. 77116/01, 22. listopada 2002. g.).

32. U pogledu datuma kada je zahtjev podnijet Sudu, Sud je već zauzeo stav da je datum zabilježen na poštanskom žigu kao dan slanja zahtjeva, a ne datum otisnut na zahtjevu koji označuje primitak, onaj datum koji se smatra danom podnošenja (vidi, na primjer, predmet *Kipritçi protiv Turske*, br. 14294/04, stavak 18., 3. lipnja 2008. g.).

33. Sud napominje da je datum na poštanskom žigu na kojem je zabilježen dan slanja obrasca zahtjeva 2. ožujka 2009. godine, a da je datum koji je zabilježen na obrascu zahtjeva i koji označuje datum kada je zahtjev navodno napisan (2. lipnja 2009. godine) očita administrativna pogreška.

34. Budući da je konačna odluka domaćeg suda, a to je odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske od 3. srpnja 2008. godine, dostavljena punomoćniku podnositelja zahtjeva dana 2. rujna 2008. godine, proizlazi da je zahtjev podnesen Sudu unutar vremenskog ograničenja od šest mjeseci. Stoga se prigovor Vlade mora odbiti.

2. Neiscrpljivanje domaćih pravnih sredstava

(a) Tvrdnje stranaka

35. Vlada je istaknula kako je podnositelj zahtjeva u svojoj ustavnoj tužbi propustio izričito se pozvati na pravo na pošteno suđenje i da stoga nije poštivao načelo supsidijarnosti prije nego je podnio iste prigovore Sudu.

36. Podnositelj je smatrao da je uredno iscrpio domaća pravna sredstva.

(b) Ocjena Suda

37. Sud ponavlja kako temeljem članka 35., stavka 1. Konvencije može razmatrati zahtjev tek nakon što su iscrpljena sva domaća pravna sredstva. Svrha je članka 35. državama ugovornicama dati priliku da spriječe ili isprave povrede za koje se navodi da su ih počinile, prije nego se ti navodi podnesu Sudu (vidi, na primjer, predmet *Mifsud protiv Francuske* (odl.) [VV], br. 57220/00, stavak 15., ESLJP 2002-VIII). Obveza iscrpljenja domaćih pravnih sredstava iziskuje da se podnositelj na uobičajen način posluži pravnim sredstvima koja su učinkovita, dostatna i dostupna u odnosu na svoje prigovore temeljem Konvencije. Da bi bilo učinkovito, pravno sredstvo mora moći izravno ispraviti pobijano stanje stvari (vidi predmet *Balogh protiv Mađarske*, br. 47940/99, stavak 30., 20. srpnja 2004. g.).

38. Pravilo o iscrpljivanju domaćih pravnih sredstava u pravilu traži da se prigovori koje se namjerava nakon toga postaviti na međunarodnoj razini prvo rasprave pred domaćim sudovima, barem u biti i u skladu s formalnim zahtjevima i rokovima propisanim domaćim pravom. Svrha pravila o iscrpljivanju domaćih pravnih sredstava je omogućiti nacionalnim vlastima (prvenstveno sudskim vlastima) odlučiti o navodu da je došlo do povrede prava iz Konvencije i, kad je to odgovarajuće, pružiti zadovoljštinu prije nego što se ta tvrdnja podnese Sudu. Ako na nacionalnoj razini postoji pravno sredstvo koje nacionalnim sudovima omogućuje odlučiti, barem u biti, o tvrdnji da je došlo do povrede prava iz Konvencije, tada treba iscrpiti to pravno sredstvo (vidi predmet *Azinas protiv Cipra* [VV], br. 56679/00, stavak 38., ESLJP 2004-III).

39. Sud primjećuje da je podnositelj zahtjeva tijekom domaćih upravnih postupaka tvrdio kako nije mogao učinkovito sudjelovati u postupcima, te da odluke upravnih tijela nisu bile zadovoljavajuće obrazložene (vidi stavak 15. u prethodnome tekstu). Podnositelj zahtjeva je iste prigovore ponovio i u svojoj ustavnoj tužbi Ustavnome sudu Republike Hrvatske (vidi stavak 17. u prethodnome tekstu). Zbog toga je Ustavni sud Republike Hrvatske mogao ispitati bit njegovih prigovora (vidi predmet *Lelas protiv Hrvatske*, br. 55555/08, stavak 49., 20. svibnja 2010. g.).

40. U tim okolnostima, Sud smatra da je podnositelj zahtjeva, koji je postavljajući ovo pitanje u svojoj ustavnoj tužbi u biti, pred domaćim sudovima iznio isti zahtjev koji je podnio Sudu (vidi, za razliku od, *Mađer protiv Hrvatske*, br. 56185/07, stavak 137., 21. lipnja 2011. g.).

41. Podnositelj zahtjeva je stoga nacionalnim tijelima dao priliku koja je u načelu trebala biti dana državama ugovornicama u skladu s člankom 35., stavkom 1. Konvencije, da isprave povrede koje se protiv njih iznose (vidi predmet *Lelas*, citiran u prethodnome tekstu, st. 51; predmet *Gäfgen protiv Njemačke* [VV], br. 22978/05, st. 144.-146., ESLJP 2010; predmet *Karapanagiotou i drugi protiv Grčke*, br. 1571/08, st. 29., 28. listopada 2010. g.; predmet *Bjedov protiv Hrvatske*, br. 42150/09, st. 48., 29. svibnja 2012. g.; i predmet *Tarbuk protiv Hrvatske*, br. 31360/10, st. 32., 11. prosinca 2012. g.).

42. Stoga se prigovor Vlade mora odbiti.

3. Zaključak

43. Sud smatra da ovaj dio zahtjeva nije očito neosnovan u smislu članka 35., stavka 3.(a) Konvencije. Primjećuje i da nije nedopušten ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga se mora proglasiti dopuštenim.

B. Osnovanost

1. Tvrdnje stranaka

44. Podnositelj zahtjeva tvrdi da je Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Područna služba u Slavanskom Brodu, u svojoj odluci od 5. rujna 2000. g. proglasio da je on retroaktivno izgubio svoje pravo na naknadu za nezaposlene, s učinkom od 31. ožujka 1992. godine, navodeći samo članak 128. Zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju. Time je Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Područna služba u Slavanskom Brodu, pretpostavio da je podnositelj zahtjeva odgovoran za nejavljanje mirovinskom osiguranju, zanemarujući činjenicu da nije mogao doći u Hrvatsku zbog eskalacije rata. To su potvrdili Upravni sud i Ustavni sud Republike Hrvatske, koji su također propustili razmotriti to pitanje.

45. Vlada je istaknula da podnositelj zahtjeva nikada nije osporavao primjenjivost članka 128. Zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju

na njegov predmet i da stoga Upravni sud i Ustavni sud Republike Hrvatske nisu imali razloga dati detaljnije obrazloženje u tom pogledu. Vlada je istaknula da su odluke upravnih tijela bile propisno ispitane od strane Upravnog suda i Ustavnog suda Republike Hrvatske, koji su utvrdili da se te odluke osnivaju na pravilnom tumačenju mjerodavnog prava. Sporno pitanje se odnosilo na to je li se podnositelj zahtjeva propustio javiti nadležnim tijelima mirovinskog osiguranja kao što je to trebao i jesu li to pitanje domaća tijela propisno ispitala.

2. Ocjena Suda

(a) Opća načela

46. Sud ponavlja da je učinak članka 6., stavka 1., između ostalih, taj da „sudu“ nametne obvezu da provede pravilno ispitivanje podnesaka, tvrdnji i dokaza koje su stranke iznijele, ne dovodeći u pitanje njegovu ocjenu jesu li oni mjerodavni za njegovu odluku, s obzirom na to da Sud nije pozvan ispitivati jesu li tvrdnje na odgovarajući način potkrijepljene (vidi predmet *Perez protiv Francuske* [VV], br. 47287/99, st. 80., ESLJP 2004-I. i predmet *Buzescu protiv Rumunjske*, br. 61302/00, st. 63., 24. svibnja 2005.).

47. Ipak, iako članak 6., stavak 1. obvezuje sudove da obrazlože svoje odluke, to ne podrazumijeva obvezu detaljnog odgovora na svaku tvrdnju (vidi predmet *Van de Hurk protiv Nizozemske*, 19. travnja 1994. g., st. 59. i 61., Serija A, br. 288. i predmet *Burg protiv Francuske* (odl.), br. 34763/02, ESLJP 2003-II). Mjera do koje se primjenjuje ova obveza davanja obrazloženja može se razlikovati prema naravi odluke i treba se utvrditi u svjetlu okolnosti predmeta (vidi predmet *García Ruiz protiv Španjolske* [VV], br. 30544/96, st. 26., ESLJP 1999-I).

(b) Primjena ovih načela na ovaj predmet

48. Sud napominje da se ovaj predmet odnosi na prekid plaćanja naknade za nezaposlene podnositelju zahtjeva u skladu s odredbom članka 128. Zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju. Posebice, domaća upravna tijela su utvrdila, a Upravni sud i Ustavni sud Republike Hrvatske potvrdili, da se podnositelj zahtjeva nakon 24. ožujka 1992. g. nije javljao nadležnim tijelima mirovinskog osiguranja te da je stoga, prema navedenoj odredbi, plaćanje njegove naknade za nezaposlene ukinuto s učinkom od 31. ožujka 1992. godine.

49. Sud na početku ponavlja da nije njegov zadatak preuzeti mjesto domaćih sudova glede tumačenja mjerodavnog domaćeg prava (vidi, između mnogih drugih izvora, predmet *Brualla Gómez de la Torre protiv Španjolske*, 19. prosinca 1997., st. 31., Izvješća o presudama i odlukama 1997-VIII).

50. Sud se stoga ograničava na to da primjećuje kako postoje dva središnja pitanja kod prestanka prava pojedinca na plaćanje socijalnih

novčanih naknada u skladu s člankom 128. Zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju. Prvo, je li osiguranik propustio koristiti svoje pravo unutar ograničenog vremenskog razdoblja (vidi stavak 22. u prethodnom tekstu i članak 39. Statuta Samoupravne interesne zajednice mirovinskog i invalidskog osiguranja radnika Hrvatske), i drugo, je li bio spriječen u korištenju predmetnog prava okolnostima koje su bile izvan njegova nadzora (vidi stavak 21. u prethodnome tekstu).

51. U tom smislu Sud primjećuje da je u svim odlukama domaćih tijela u predmetu podnositelja zahtjeva razmotreno samo prvo od prethodno navedena dva pitanja u pogledu primjene članka 128. Zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju, i to je li podnositelj zahtjeva kontaktirao s nadležnim tijelima mirovinskog osiguranja unutar propisanog roka (vidi stavke 12., 14. i 16. u prethodnome tekstu), dok se drugo pitanje ne spominje. Iako je podnositelj zahtjeva kroz postupke postavljao to pitanje, navodeći da nije bio u mogućnosti javiti se tijelima mirovinskog osiguranja zbog okolnosti izvan njegovog nadzora, i to eskalacije ratnog sukoba u Hrvatskoj, niti upravna tijela, niti Upravni sud i Ustavni sud Republike Hrvatske nisu dali razloge u pogledu konkretnih tvrdnji podnositelja zahtjeva.

52. Uzimajući u obzir mogući odlučujući učinak ove tvrdnje na ishod predmeta podnositelja zahtjeva, Sud smatra da su upravna tijela, kao i Upravni sud i Ustavni sud Republike Hrvatske trebali dati konkretan i izričit odgovor, neovisno od toga koji bi bio njihov konačni zaključak (vidi predmet *Lăcătuș i drugi protiv Rumunjske*, br. 12694/04, st. 102., 13. studeni 2012. g.). Međutim, u nedostatku bilo kakvog obrazloženja domaćih tijela u ovom pogledu, Sud nije uvjeren da je podnositelj zahtjeva imao pošteno suđenje.

53. U skladu s time, Sud nalazi da je došlo do povrede članka 6., stavka 1. Konvencije.

II. NAVODNA POVREDA ČLANKA 1. PROTOKOLA br. 1. UZ KONVENCIJU

54. Podnositelj zahtjeva je prigovorio da je ukidanjem njegova prava na naknadu za nezaposlene i obustavom plaćanja povrijeđeno njegovo pravo na mirno uživanje vlasništva, kako je propisano u članku 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju, koji glasi:

„Svaka fizička ili pravna osoba ima pravo na mirno uživanje svojega vlasništva. Nitko se ne smije lišiti svoga vlasništva, osim u javnom interesu, i to samo uz uvjete predviđene zakonom i općim načelima međunarodnog prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne umanjuju pravo države da primijeni zakone koje smatra potrebnima da bi uredila upotrebu vlasništva u skladu s općim interesom ili za osiguranje plaćanja poreza ili drugih doprinosa ili kazni.“

55. S obzirom na svoja stajališta u vezi s člankom 6., stavkom 1. Konvencije, Sud smatra da ne može nagađati je li podnositelj zahtjeva imao pravo na isplatu naknada za nezaposlene ili on to pravo nije imao. U vezi s time Sud napominje da podnositelj zahtjeva sada ima mogućnost tražiti ponavljanje postupka u skladu s mjerodavnim domaćim pravom (vidi stavke 23.-25. u prethodnom tekstu), što omogućava ponovno ispitivanje njegova zahtjeva. U ovim okolnostima Sud nalazi da ovaj prigovor u ovoj fazi nije spreman za razmatranje i da ga treba odbaciti u skladu s člankom 35., stavcima 3. i 4. Konvencije (vidi predmet *Biondić protiv Hrvatske*, br. 38355/05, st. 31., 8. studeni 2007. g.).

III. OSTALE NAVODNE POVREDE KONVENCIJE

56. Konačno, podnositelj zahtjeva je istaknuo prigovor, citirajući članak 14. Konvencije, da je bio diskriminiran u svojim nastojanjima da ostvari naknadu za nezaposlene; također je citirao članak 13. Konvencije, ali bez daljnjih relevantnih dokaza.

57. U svjetlu svih materijala koje posjeduje, te u mjeri u kojoj predmet ovih prigovora ulazi u njegovu nadležnost, Sud smatra da ovaj dio zahtjeva ne upućuje na postojanje bilo kakve povrede Konvencije. Slijedi da je ovaj prigovor nedopušten temeljem članka 35., stavka 3. kao očigledno neosnovan i da ga treba odbaciti temeljem članka 35., stavka 4. Konvencije.

IV. PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

58. Članak 41. Konvencije propisuje:

„Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarnje pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućava samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravednu naknadu povrijeđenoj stranci.“

A. Šteta

59. Podnositelj zahtjeva potražuje 12.000 eura (EUR) na ime materijalne štete zbog ukidanja plaćanja naknade za nezaposlene. Nije tražio naknadu za nematerijalnu štetu.

60. Vlada smatra da je podnositeljev zahtjev prekomjeran, neosnovan i nepotkrijepljen.

61. Sud ne nalazi nikakvu uzročnu vezu između utvrđene povrede i materijalne štete čija se naknada potražuje; stoga odbija ovaj zahtjev.

B. Troškovi i izdaci

62. Podnositelj nije podnio nikakav zahtjev za naknadu troškova i izdataka kako je to propisano Pravilom 60. Poslovnika suda. Stoga Sud smatra da nije pozvan dosuditi mu bilo koji iznos s te osnove.

IZ TIH RAZLOGA SUD JEDNOGLASNO

1. *Utvrdjuje* da je prigovor koji se odnosi na nepostojanje obrazložene presude, prema članku 6., stavku 1. Konvencije dopušten, a ostatak zahtjeva nedopušten;
2. *Presuđuje* da je došlo do povrede članka 6., stavka 1. Konvencije.
3. *Odbija* zahtjev podnositelja za pravičnom naknadom.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 31. listopada 2013. godine u skladu s pravilom 77., stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Søren Nielsen
Tajnik

Isabelle Berro-Lefèvre
Predsjednica